

læser man med Interesse de Bidrag, der fremkomme til dette Spørgsmaals Løsning. Og der fremkommer Tid efter anden adskillige saadanne. For kort Tid siden er der fremkommet et, som jeg har studeret med ikke ringe Interesse. Jeg sigter her ved til en Beretning, der er afgiven af et af Det kgl. danske Landhusholdningsselskab nedsat Udvalg, som omfatter Forslag til Foranstaltninger for at bøde paa Landbrugets Mangel paa Arbejdskraft, altsaa et Bidrag til Jordspørgsmaalets og Landarbejderspørgsmaalets Løsning. Skønt denne Beretning alt er omtalt under disse Forhandlinger, kan jeg dog ikke undlade kort at komme ind paa den, saa meget mere som den stedfundne Omtale af den kun angik de Punkter i den, som vel de fleste kunne enes om. Men for mig staaer det saaledes, at det, man først faar Øje paa, naar man læser Beretningen, er de Ting, som man ikke kan tiltræde, de Ting, som Flertallet her i Salen og den almindelige Befolkning meget nødtigt vilde se gennemførte.

De Foranstaltninger, det omtalte Selskab ønsker iværksatte, ere først og fremmest Foranstaltninger, hvortil man kræver Statens Hjælp og Støtte, dernæst Foranstaltninger, som man mener kunne gennemføres ad Foreningsvejen osv. Det, der i denne Henseende interesserer, er naturligvis de Foranstaltninger, hvortil man ønsker og kræver Statens Støtte. Denne Støtte kræver man blandt andet til Opførelse af Landarbejderboliger ved de store Gaarde. Jeg tror nu, det ikke kan være Statens Opgave at komme Godsejerne til Hjælp ved at bevilge Penge til Opførelse af Landarbejderboliger omkring ved Herregaardene. Det er meget rigtigt, at der er Mangel paa Landarbejderboliger her i Danmark, men jeg tror ikke, at det kan være Rigsdagens Opgave at være med til at faa bygget Boliger omkring ved de store Gaarde.

Saa kræver man endvidere, at Staten skal hjælpe med til at skaffe en Del af Landarbejderne smaa Jordlodder, ikke saa store naturligvis, at Besidderen og hans Familie kunne være fuldt beskæftigede med at drive dem, nej, man forstaaer vel, at naar der er Tale om at afhjælpe det, man kalder Landbrugets Mangel paa Arbejdskraft, skulle Besidderne af saadanne Huse faa Tid til at arbejde paa de store Gaarde. Det udtales tydeligt, at man ønsker saadanne Lodder, af hvis Dykning Kone og Børn ikke ere fuldt optagne, ikke mere, end at de kunne faa Tid til at

følge Manden paa Arbejde paa de store Gaarde.

Endvidere ønsker man, hvad der allerede er nævnt, og som jeg ikke skal komme dybt ind paa, at Undervisningen i Folkeskolen tilrettelægges saaledes, at Børnene faa større Kundskab til Landøkonomi og de forskellige andre Landbrugsfag. Det ser ganske godt ud, men jeg tror dog, det ikke er det, man først og fremmest skal have sin Opmærksomhed henvendt paa, naar man skal reformere Folkeskolen. Jeg indrømmer, at det kan have sin Interesse, at Børnene lære Landøkonomi og de forskellige Landbrugsfag; men jeg tror ikke, at man skal læsse alt for meget af den Slags paa dem, eller at det nytter meget at lære Børnene, hvor langt Lucernen kan stikke sine Rødder i Jorden, eller hvor mange Procent Vandindhold det danske Smør maa have osv. Der var noget, der vilde virke meget heldigere. Hvis man f. Eks. kunde faa indført en Lov, der forbød Børn erhvervs-mæssig Beskæftigelse før deres 11te—12te Aar, eller om man kunde faa det forbudt at beskæftige Tjenestebørn med Arbejde, før de have været i Skole, altsaa i de Dage, hvor de maa søge Skolen. Det vilde have en ganske anderledes heldig Betydning, og jeg er tilbøjelig til at tro, at det vilde bevirke, at Børnene fik mere Lyst og Interesse for deres Gerning.

Men Det kgl. danske Landhusholdningsselskab, dette det fineste Selskab af Landbrugere, vi have her i Landet, dette meget aristokratiske Selskab, gaar videre. Man ønsker, at Lærerne delvis skulle uddannes paa en noget anden Maade end hidtil. De skulle have Uddannelse ogsaa i Landbrugsfagene, i de forskellige Ting, der specielt hænge sammen med Landbrugserhvervet. Og saa har man et Ønske til, som man dog ikke har formet i et bestemt positivt Forslag, men som ganske tydeligt gaar i den Retning, jeg her taler om. Man ønsker, at Skolerne paa Landet skulle lukkes om Sommeren. Man tror, at det vilde blive en udmærket Undervisning for Børnene, naar de fik Lejlighed til hver Dag igennem at arbejde, formodentlig paa de store Gaarde. Man siger, at man ikke stiller bestemt Forslag om dette Forhold, fordi man har en Fornemmelse af, at det ikke rigtigt stemmer med den almindelige Opfattelse af Folkeskolens Opgave, og jeg tror, det er rigtigt. Men de Herrer, der have formet denne Beretning som Repræsentanter for Det kgl. danske Landhusholdningsselskab, have ud-